بسم الله الرحمن الرحيم

بەناوی خودای بەخشندەی دلۆڤان

سورتی الكهف

كلمة	تفسير
الحمد	سوپاس، گێڕانەوەی هەموو نیعمەتەکان بۆ پەروەردگار
لله	بۆخودای (الله) تاقانە
الذى	ئەو پەروەردگارەی
أنزل	دایبەزاندووە

على	بۆسەر
عبده	بەندەی خۆی(محمد)(ص)
الكتاب	قورئان، پەرتووک
ولم	نەرێ، هەرگیز
يجعل	نەی گێڕایەوە، خودا نەی گێڕایەوە
له	بۆئەو قورئانە
عوجا 1	خێچ وخواری
قيما	ڕاستە، خوارنیە، پتەوە
لنذر	بۆ ئەوەی خەڵکەکە ئاگادار بکاتەوە
بأسا	لەسزایەکی
شديدا	توند وتۆڵ
من	له
لدنه	لایەن خۆیەوە
ويبشر	ئەوقورئانە موژدە دەداتە
المؤمنين	باوەڕداران
الذين	ئەو باوەڕدارانەی
يعملون	ئەنجام دەدەن

الصالحات		کردەوەی چاکی، کردەوە چاکەکان
أن		بەڕاستی
لهم		بۆ باوەڕداران هەیە
أجرا		پاداشتێکی
حسنا	2	جوان وباش
ماكثين		دەمێننەوە
فيه		لەنێو ئەوپاداشتەی، مەبەست پێ ی بەهەشتە
أبدا	3	بەهەمیشەیی
وينذر		قورئان دەترسێنێت ئەو قورئانە، ناردراوە بۆسەر(محمد) (ص)
الذين		ئەوانەی
قالوا		دەیانگوت
اتخذ		گرتیتی، دایناوە
الله		خودا
ولد	4	منداڵ، واتەخودا منداڵی هەیە پەنادەگرم بەخوا

ماهم	نەبوو، نیە بۆکافران
به	بەوقسەیەی کەدەیانگوت خودا منداڵی هەیە
من	لە
علم	زانیاری واتە لەگیرفانی خۆیان ئەوقسیە دەکەن، شارەزایان نیە
ولا	وەنە
لأبائهم	باوك وباپیرانیان، ئەوانیش بەبێ زانست ئەوکارەیان دەکرد
كبرت	زلە، گەورەیە، بێ ڕەزایە
كلمة	ئەو وشەیە، خودا منداڵی هەیە
تخرج	دەردەچوو ئەوقسەیە
من	لە
أفواههم	دەمیاندا
إن	نیە
يقولون	ئەوەی ئەوان دەڵێن
إلا	مەگەر، تەنها

كذبا		درۆیە
فلعلك	5	تکاوایە، ڕەجا لەتۆ دەکەم
باخع		بکوژی، تۆبکوژی
نفسك		دەروونی خۆتی
على		لەسەر
ءاثارهم		شوێنەواریان خۆیان پێ هیلاك دەکەیت
إن		ئەگەر
لم		نەهێنێن
يؤمنوا		باوەڕ، ئەوان باوەڕ نەهێنن
بهذا		بەو
العديث	6	قورئانە
أسفا		نارەحەت دەبێت
إنا		ئێمە
جعلنا		گێڕاماند روستمان کرد
ما		شتێك ئەوشتەی

على	لەسەر
الأرض	گۆی زەویە
زينة	کردمنە جوانی
لها	بۆزەوی
لنبلوهم	بۆئەوەی ئەوان تاقی بکەینەوە
أيهم	کامەیان
أحسن	چاك ئەنجام دەدات
عملا	کردەوەی
وإنا	وەئێمە
لجاعلون	دەی گێڕینەوە
ما	ئەوشتەی
عليها	لەسەر زەوی، لەسەر زەویە
8 صعيدا	بەدەشتایەکی
جرزا	ڕووت، جوانیەکەی ناهێڵێت
أم	ئەم حەرفە بۆگواستنەوە دێت لە بابەتێك بۆبابەتێکی دیکە
حسبت	تۆ واتێگەیشتیت

أن	بەڕاستی
أصحاب	هاوەڵانی، یارانی، برادەرانی
الكهف	ئەشكەوتی
والرقيم	ئەوشوێنەی ئەشكەوتی لێ بوو
كانوا	ئەوان لەپێشدا ببون
من	لە
ءاياتنا	بەڵگەكانی ئێمە
9 عجبا	سەرسام بوون
إذ	لەوكاتەی
أوى	چوو
الفتية	كۆمەڵە گەنجێك
إلي	بۆ
الكهف	ئەشكەوتی
فقالوا	كۆمەڵە گەنجەكە گوتیان، پاڕانەوە
ربنا	پەروەردگاری ئێمە
ءاتنا	پێمان ببەخشە
من	لە

لدنك	لایەن خۆتەوە
رحمة	بەزەیی
وهيئ	ئامادەبکە
لنا	بۆئێمە
من	لە
أمرنا	ئەوکارەی ئێمە پێی هەڵساوین
10 رشدا	ڕێنمایی مان بکە
فضربنا	ئێمە پەردەماندادا، خەواندمان
على	بەسەر
ءاذانهم	گوێچکەی ئەواندا
في	لەنێو
الكهف	ئەشکەوتی دا
سنين	چەندین ساڵ، ساڵەهای ساڵ
11 عددا	بەژمارە
ثم	لەپاشان، لەپاش ئەوخەوە درێژخایەنە
بعثناهم	خەبەرمان کردەوە، زیندوومان کردنەوە

لبنحلم	بۆئەوەی ئێمە بزانین بۆئەوەی جیایان بکەینەو ئاخۆ
أى	کامیان
العزبين	لەو دوو گرووپە
أحصى	سەرژمێری دەکەن
لما	بۆئەو شەوانەی
لبثوا	کەمابوونەوە لەئەشکەوتیٚ
12 أمدا	کاتێکی زۆر، ماوەیەکی زۆر
نحن	ئێمە
نقص	دەگێڕینەوە
عليك	بۆتو، بەسەرە توو
نبأهم	هەواڵی ئەوان
بالحق	بەڕاستی، وەکوخۆی
إنهم	بەڕاستی، ئەوان
فتية	کۆمەڵە گەنجێک بوون
ءامنوا	باوەڕیان هێنابوو
بربهم	بەپەروەردگاریان

وزدناهم	ئێمەش زیادمان کرد بۆئەوان
هدى 13	ڕێگامان نیشاندان، ڕێنمایمان کردن
وربطنا	بەهێزمان کرد، جێگیرمان کرد
على	لەسەر
قلوبهم	دڵی ئەوان
إذ	لەوکاتەی، لەودەمەی
قاموا	ڕاپەڕین لەبەردەمیدا
فقالوا	ئەوان گوتیان
ربنا	پەروەردگاری ئێمە
رب	خودای، پەروەرێنی
السماوات	ئاسمانەکان و
والأرض	زەویە
لن	هەرگیز
ندعو	ناپەرستین
عن	لە
دونه	جگە لەخودای
إلها	خودایەکی دیکە، پەرستراوێکی دیکە

لقد	بەڕاستی
قلنا	ئەگەر بڵێین
إذا	لەوکاتەدا، لەودەمەدا
14 شططا	قسەی هەڵیت وپەڵیت ودرۆمان کردوە
هؤلاء	ئەمانە
قومنا	گەلی مەیە، گەلی ئێمە
اتخذوا	دەپەرستن، دەگرن
من	لە
دونه	جگە لەخودای تاقانە
ءالهة	چەندین سەنەما، چەندین بت
لولا	دەبویە، خۆزیا
يأتون	ئەوان هێنابایان، ئەوانەی سەنەم دەپەرستن
عليم	لەسەر پەیکەر پەرستن
بسلطان	بەڵگەیەکی
بين	ڕوون وئاشکرا
فمن	جاکێ

أظلم	ستەمكارترە
ممن	لەوكەسەی
افترى	بوختان دەكات
على	لەدژی، لەسەر
الله	خودای، پەروەردگاری
كذبا 15	بوختانی بەدرۆ
وإذ	بەبیرە خۆت بینەوە ئەی(محمد)(ص)
اعتزلتموهم	گۆشە گیربوون ئەوان، خۆیان گۆشەگیربوون
وما	خۆیان لەوشتەش گۆشەگیركرد
يعبدون	كەخەڵك دەیپەرستن، بەخوای هەژماردەكردن
إلا	جگە، تەنیا
الله	خودانەبێ واتە خۆیان لەخوا گۆش گیركرد
فأووا	برۆن، پەنا ببەنە
إلي	بۆ

الكهف	ئەشكەوتەكە، ئەشكەوتی
ينشر	دەینێرین، پەرت و بڵاوی دەكات
لكم	بۆئێوە، ئەی یارانی ئەشكەوت
ربكم	خودای ئێوە
من	لە
رحمته	بەزەیی خۆی، میهری خۆی
ويهيئ	ئامادە دەكات، ئامادە سازی دەكات
لكم	بۆئێوە
من	لە
أمركم	فەرمانی ئێوە
مرفقا 16	ئەوەی سودی لێ وەردەگیرێت
وترى	تۆدەتدیت، دەتبینی
الشمس	ڕۆژ، خۆر
إذا	لەوكاتەی، لەودەمەی
طلعت	هەڵدات، بڵند دەبوو
تزاور	لای دەدات، دەترازا
عن	لە

كهفهم	ئەشکەوتەکە، ئەشکەوتی ئەوان تێیدا بوون
ذات	دەچوو
اليمين	لاراستی، لای ڕاستە
وإذا	هەرکاتێ
غربت	ڕۆژئاوادەبوو، لەوانی لادەدا
تقرضهم	لادەکەوێت، لەوان ڕەد دەبوو، دەترازا
ذات	دەچوو
الشمال	لای چەپ
وهم	لەحاڵێکدا
فى	لەئێوە
فجوة	ناوەندی، لەقوڕنیچکەکی بوون
منه	لەئەشکەوتێ
ذلك	ئەم، ئەمە
من	لە
ءايات	بەڵگەکانی
الله	خودایە، پەروەردگاریە

من	هەرکەسێك
یهد	ڕێنمای بکات
الله	خودا، پەروەردگار
فهو	ئەوکەسە
المهتد	ڕێی خۆ دەدۆزێتەوە
ومن	هەرکەسێك
یضلل	گومڕابێ
فلن	هەرگیز لەمەودوا
تجد	بەدەست تۆناگات ئەی(محمد)(ص)
له	بۆئەوکەسە
ولیا	سەرپەرشتكارێكی، مشوگێڕ، خۆشەویست
مرشدا 17	ڕێگای ڕاست نادۆزێتەوە، کەسێ کەڕێگای ڕاستت نیشان بدات
وتحسبهم	تۆواتێدەگەی لەوان
أیقاظا	هەشیارن، بەخەبەرن
وهم	لەحاڵێکدا ئەوان

رقود	خەوتوون، نوستوون
ونقلبهم	هەرگێڕو وەرگێڕیان پێیدەکەین
ذات	بەلای
اليمين	راستدا
وذات	بەلای
الشمال	چەپدا
وكلبهم	کسۆکەکەیان، سەگەکەی وان، ئەوسەگەی لەگەڵیاندا بوو
باسط	درێژی کردبوو
ذراعيه	هەردوو دەستەکانی، هەردوو لەپەکانی
بالوصيد	لەپێش دەرگای ئەشکەوتێ
لو	ئەگەر
اطلعت	لێیان وەدەرکەتبای، تێیان هەرنگوتبای
عليهم	لەسەرەواندا
لوليت	پشتت دەکردئەی(محمد)(ص)
منهم	لەوان
فرارا	رات دەکرد

وملئت	دڵت پڕدەبوو
منهم	لەوان
رعبا 18	لەترسان
وكذلك	خەواندبومان، ئابەوشێوەیە
بعثناهم	زیندووومان کردنەوە
ليتساءلوا	بۆئەوەی پرسیار لەیەکتری بکەن
بينهم	لەنێوان خۆیاندا
قال	گوتی
قائل	قسەکەرێک، وتەبێژێک
منهم	لەوان
كم	چەندە
لبثتم	ئێوە ماینەوە
قالوا	ئەوان گوتیان
لبثنا	ماینەوە
يوما	ڕۆژێک
أو	یان
بعض	هەندێک

يوم	ڕۆژ یانی ڕۆژێکی تەواو نەبوو
قالوا	گوتیان
ربكم	پەروەردگاری ئێوە
أعلم	زاناترە، شارەزاترە، ئاگادارترە
بما	بەئەندازەیی
لبثتم	مانەوەی ئێوە
فابعثوا	ئێوە بنێرن، ڕەوانە بکەن
أحدكم	یەکێک لەئێوە، یەکێکتان لەئێوە
بورقكم	بەپارەی خۆتان، بەپوڵی خۆتان
هذه	ئەو پارەیەی
إلي	بۆلای
المدينة	شاری
فلينظر	بابەوردی سەیربکات، ئەوەی خواردن دێنێت
أيها	کێ لەخەڵکی شارەکە
أزكى	پاکترە، حەڵاڵ ترە، دەستەوای پاکەو ئیماندارە

لەڕووی خواردنەمەنیەوە	طعاما
بۆئێوە بێنێ	فليأتكم
هەندێک خواردەمەنی	برزق
لە خواردنی پاک	منه
بابەنهێنی بڕوا، بەنەرمی	وليتلطف
وەنەکەس	ولا
هەستی پێ نەکات	يشعرن
بەئێوە	بكم
هیچ کەسێک	19 أحدا
بەڕاستی پیاوی دەسەڵات لەوکاتەدا	إنهم
ئەگەر	إن
بەدەر بکەون، بتانبینن	يظهروا
لەسەر ئێوە	عليكم
بەردبارانتان دەکەن	يرجموكم
یان دەگێڕنەوە یان دەتانگێڕنەوە	أويعيدوكم
لەبۆ گەلی خۆیان، لەبۆدینی خۆیان	في ملتهم
هەرگیز	ولن

تفلحوا	سەرکەوتوو نابوون، نابن
إذا	لەوکاتەی، لەودەمەی
أبدا 20	هەرگیز وهەرگیز وهەمیشەیی
وكذلك	هەرووەك خەواندمان زیندوومان کردنەوە
أعثرنا	پێمان نیشاندان، خەڵکێک چوو تەماشایان بکات
عليهم	بەسەر یارانی ئەشکەوت
ليعلموا	بۆئەوەی چاك بزانن، شارەزابن بۆیان مەعلوم بێت
أن	بەڕاستی
وعد الله	بەڵێنی پەروەردگار
حق	ڕاستە، وەکوخۆیەتی
وأن	بەڕاستی
الساعة	ڕۆژی دوایی
لاريب	هیچ گومانی
فيها	تێدا نیە (لە ڕۆژی دوایی)

إذ	لەودەمەی (بەبیرەخۆت بینەوە ئەی محمد) لەوکاتەی
يتنازعون	کێشەیان لێ پەیدا بوو خەڵکەکە
بينهم	لەنێوان خۆیاندا
أمرهم	سەبارەت بەفەرمانی خۆیان
فقالوا	هەندێکیان گوتیان
ابنوا	دروست بکەن
عليهم	لەسەر ئەوان
بنيانا	شوێنی گەشتیاری
ربهم	خودای وان، ئەوان
أعلم	شارەزاترە، زاناترە، ئاگادارترە
بهم	بەوان
قال	گوتی
الذين	ئەوانەی
غلبوا	زاڵ بوون، سەرکەوتن، باڵادەست بوون
على	لەسەر

أمرهم	کاری وان، فەرمانی وان، بڕیاری خەڵکی دیکە
لنتخذن	بێگومان ئێمە دروست دەکەین
عليهم	لەسەرەواندا
21 مسجدا	شوێنی خوا پەرستی
سيقولون	لەمەودوا خەڵك دەڵێن
ثلاثة	یارانی ئەشکەوت سێ بوون
رابعهم	چوارەمینیان
كلبهم	سەگەکەیان بووە
ويقولون	دەڵێن
خمسة	پێنج بووینە
سادسهم	شەشەمینیان
كلبهم	سەگەکویان بووە
رجما	بەرداتێ تێدەگرن، ڕەجم کردن، بەردابەتاریکایێ وەدەنێن

بالغيب	نادیاری، پەنهانی، بەتاریکی
ويقولون	دەڵێن
سبعة	هاوەڵانی ئەشکەوت حەوتن
وثامنهم	هەشتەمیان
كلبهم	سەگەکەیان بووە
قل	بڵێ ئەی (محمد) (ص)
ربي	پەروەرێنی من
أعلم	شارەزاترە، زاناترە، ئاگادارترە
بعدتهم	بەژمارەی ئەوان، ئاخۆ ژمارەیان چەندە
مايعلمهم	خەڵك ژمارەیان نازانن
إلا	مەگەر، تەنها
قليك	کەمێك لەخەڵکی نەبێت
فلا	نەکەیت
تمار	کێشەکێش بکەیت ئەی (محمد) (ص)
فيهم	سەبارەت بەیارانی ئەشکەوت
إلا	مەگەر
مراء	دەمەقاڵیەکی، مشت ومڕێکی

ظاهرا	ئاشکرا نەبێت
ولا	نەکەیت
تستفت	داوای زانیاری نەکەیت داوای فتوا بکەیت
فهم	سەبارەت بەیارانی ئەشکەوت
منهم	لەبێ باوەڕان لەخەڵکی
22 أحد	لەهیچ کەسێک داوانەکیت
ولا	نەکەیت
تقولن	بڵێت
لشىء	بۆشتێک
إنى	بەڕاستی من
فاعل	دەیکەم، ئەنجامی دەدەم
ذلك	ئەوشتە، هەرکارێک بیت
23 غدا	بەیانی، ڕایدەپەڕێنم
إلا	مەگەر، تەنها
أن	ئەگەلا، لەودوا
يشاء	حەزبکات

الله	پەروەردگار
واذكر	باڵەیادت بێ، لەیاد نەکەی، لەبیرەوەریت بێت
ربك	پەروەردگاری خۆت
إذا	هەرکاتێ، لەودەمەی
نسيت	لەبیرت چوو، لەیادت کرد
وقل	بڵێ ئەی (محمد) (ص)
عسى	بەشکوم، نزیکە
أن	لەمەودوا
يهدين	ڕێنمایم دەکات، ڕێگام نیشاندەدات
ربى	پەروەردگاری من
لأقرب	بۆنزیک تر
من	لە
هذا	لەمە
رشدا 24	لەڕێنمایی کردن وڕێ پیشان دان لەلایەن خوداوە
ولبثوا	مانەوە: یارانی ئەشکەوت

في		لەناو
كهفهم		ئەشکەوتی خۆیاندا
ثلاث		سێ
مئة		سەد
سنين		ساڵ
وازدادوا		زیادیان کرد، پتریان کرد، زیاتربوو
تسعا	25	نۆساڵی دیکە
قل		بڵێ ئەی (محمد) (ص)
الله		پەروەردگار
أعلم		زاناترە، شارەزاترە، ئاگادارترە
بما		بەوئەندازەیەی، بەوماوەیەی
لبثوا		ئەوان مانەوە
له		بۆ خودایە واتا موڵکی ئەوان
غيب		نادیار وپەنهانەکانی
السماوات		ئاسمانەکان و
والأرض		زەوی
أبصربه		ئای کەچەندە پەروەردگار بینەرە

وأسمع	ئای پەروەردگار چەند بیسەرە
ما	نیە
لهم	بۆخەڵکی ئاسمان وزەوی
من	لە
دونه	جگە لەوەی، جگەلە خودای
من	لە
ولي	مشورخۆرێک، دۆستێک، خۆشەویستێک
ولا	نەکەیت پەیدابکەیت، پەیدا مەکە
يشرك	هاوبەش، بڕیارمەدە
فى	لەنێو
حكمه	بڕیارەکانی خوداوەند، یاساکانیدا
26 أحدا	هیچ کەسێک
واتل	بخوێنەوە ئەی (محمد) (ص)
ما	ئەوشتەی
أوحى	بەسروش هاتیە،نیگا وەحی
إليك	بۆلای تۆ

من	له
كتاب	پەرتووك، پەرتوكی
ربك	پەروەردگاری تۆ
لامبدل	هیچ كەسێ توانای گۆڕینی پەرتووكی خودای نیه
لكلماته	بۆوشەكانی، بۆقسەكانی
ولن	هەرگیز
تجد	دەستت ناكەوێت ئەی (محمد) (ص)
من دونه	جگە لەخودای
ملتحدا 27	پەناگە، شوێنێك كەبیكەیتە پەناگەی خۆت
نفسك	دەرونی خۆت
مع	لەگەڵ
الذين	ئەوكەسانەی
یدعون	بانگی دەكەن، دەپاڕێنەوە، هاواردەكەن

ربهم	پەروەریێنی خۆیان
بالغداة	بەیانیان، بەرەبەیانیان
والعشی	ئێواران، دەمە وئێواران
یردون	ئەوان دەخوازن، دەیانەوێت
وجهه	ڕەزامەندی خودا
ولا	نەکەیت
تعد	وەرمەگێڕە، هەڵمەگرە
عیناك	چاوەکانی خۆت
عنهم	لەباوەڕداران
ترید	دەخوازیت ئەی (محمد) (ص) مەبەستت بێت
زینة	دیمەنی جوانی
الحیاة	ژیانی
الدنیا	دونیایی
ولا	نەکەیت
تطع	گوێ ڕایەڵی بکەیت، گوێ بدەیتە
من	بۆکەسێک

أغفلنا	بێ ئاگامان کردووە
قلبه	دڵی ئەوکەسە
عن	لە، دوورمان کردووە
ذكرنا	یادەوەری ئێمە، بیرەوەری ئێمە
واتبع	ئەوکەسە بەدوای
هواه	ئارەزووی خۆی داکەتیە
وكان	لەپێشدا ئەوکەسە
أمره	کاری وی، ئیشی ئەوکەسە بریتی بوو لەوەی کە
فرطا 28	گوێی بەڕاست نەدەدا
وقل	بڵێ ئەی (محمد) (ص)
الحق	هەرچی ڕاستی هەیە
من	لەلایەن
ربكم	پەروەرێنی ئێوەیە
فمن	جاهەرکەسێک
شاء	حەزدەکات، دەخوازێت
فليؤمن	باباوەڕ بێنێت

ومن	هەرکەسێك
شاء	حەزبکات، دەیەوێت
فليكفر	باباوەڕنەینیت، باسم نیە بەباوەڕی ئەوکەسەی کەباوەڕدێنێ وەباسم نیە بەوکەسەی کەباوەڕ ناینی
إنا	ئێمە
أعتدنا	ئامادەمان کردووە
للظالمين	بۆستەم کاران
نارا	ئاگرێك
أحاط	ئەو ئاگرە گەمارۆی داوە، دەوری داوە
بهم	بەبێ باوەڕداران
سرادقها	پەرژین، ئاگردەوریياندوە
وإن	ئەگەر
يستغيثوا	داوای ئاو بکەن، هاوار بکەن بۆ ئاو لەتێنوە تیدا

يغاثوا		ئاو دەدرێن
بماء		بەئاوەکی
كالمهل		وەک مسی تواو
يشوى		دەکوڵێنێ
الوجوه		دەم وچاویان
بئس		خراپ ترین
الشراب		خواردنەوەیە، لەهەموو خواردنەوەیەک خراپترە
وساءت		ئاگرەکەش خراپترە
مرتفقا	29	پاڵ لەسەردەداتەوە وەک (بالیف) پاڵ لەسەر ئاگرەکە دەداتەوە
إن		بەڕاستی
الذين		ئەو کەسانەی، ئەوانەی
ءامنوا		باوەڕدارن، باوەڕیان هێناوە

ئەوانەی کردەوەی	وعملوا
چاکیان کردبێ	الصالحات
بەڕاستی ئێمە	إنا
بەفیڕۆ نادەین	لا نضيع
پاداشتی	أجر
هەرکەسێك	من
باش بکات، چاك بکات	أحسن
لەڕووی کردەوە	30 عملا
ئەوجۆرە کەسانە	أولئك
بۆیان هەیە	لهم
چەندین باخات	جنات
ناوی باخاتەکە بەنێوی (عدن) ە	عدن
دەڕوات، ڕووبارەکان دەڕۆن	تجری
لە	من
ژێر ئەوباخانە	تحتهم
ڕووبارەکان	الأنهار
خشڵیان لەبەردەکرێت، دەڕازێنرێتەوە	يحلون

فيها	لەناو باخاتەکان، لەناو باخەکاندا
من	لە
أساور	چەندین بازنە، دەزبێن
من	لە
ذهب	زێڕی
ويلبسون	ئەوانە لەبەردەکەن
ثيابا	جلێکی
خضرا	سەوز
من	لە
سندس	چینی ژێرەوەی ئاوریشمی ئەستورە
وإستبرق	چینی سەرەوەی ئاوریشمی تەنکە
متكئين	ئەوان چاڵیاندایتەوە
فيها	لەناو ئەوباخانە
على	لەسەر
الأرائك	کورسی یە، کورسیاندا
نعم	باشترین
الثواب	پاداشتی هەرئەمەیە

وحسنت		خۆشترین وباشترین کورسین
مرتفقا	31	بۆلەسەر پاڵدانەوە
واضرب		بەنموونە بهێنەوە
لهم		بۆخەڵکی
مثلا		نموونەی
رجلين		دووپیاو
جعلنا		گێڕامان، دروستی کرد، دامانێ
لأحدهما		بۆیەکێك لەم دووپیاوانە
جنتين		دوو باخ هەردووکیان
من		لە
أعناب		دارمێو بوو
وحففناهم		دەوری هەردوو باخاتمان دابوو
بنغل		بەداری خورما
وجعلنا		گێڕامان، دروستمان کرد
بينهما		لەنێوان هەردوو باخاتەکاندا
زرعا	32	کشتوکاڵی، زراعەت

كلنا		هەردووك
الجنتين		لەباخەكان
ءاتت		پیٚ گەیی، گەیشت
أكلها		بەروبومیان، خواردنی بەروبومیان
ولم		نە
تظلم		كەممان نەكرد
منه		لەبەرو بومەكە
شيئا		هیچ شتیٚك
وفجرنا		ئیٚمە هەڵماندەقوڵاند
خلالها		لەنیٚوان هەردوو باخەكەدا
نهرا	33	ڕووبار، كانیاو
وكان		لەپیٚشدا هەیبوو
له		بۆوی، بۆیەكیٚك لەودوانە
ثمر		جۆری دیكە لەسەروەت وسامان جگە لەسەروەت وسامان

فقال	گوتی خاوەنی باخەکە
لصاحبه	بۆهاوڕێکەی، دۆستەکەی
وهو	لەحاڵێکدا ئەوخاوەن باخە
يحاوره	گفتوگۆی لەگەڵ هاوڕێکەی دەکرد
أنا	من
أكثر	پتر، زیاتر
منك	لەتۆ
مالا	سەروەتم هەیە
وأعز	باشتر، چاکتر
34 نفرا	کەسم هەیە، منداڵم هەیە
ودخل	چووەناو، چووە ژوور
جنته	باخی حۆی
وهو	لەحاڵێکدا ئەوکەسە
ظالم	ستەم کاربوو
لنفسه	بۆدەروونی خۆی
قال	گووتی
ماأظن	واتێ ناگەم، گومان نابەم

أن تبيد		هەرگیز تێک بچیٚ
هذه		ئەوباخە
أبدا	35	قەت، هیچ کاتێک، هەمیشە قەت قەت
وما أظن		واتیٚ ناگەم
الساعة		ڕۆژی دوایی
قائمة		هەبێت
ولئن		بێگومان ئەگەر لەمەودوا
رددت		بگێڕ درێمەوە
إلي		بۆلای
ربي		پەروەردگاری خۆم
لأجدن		وەدەستم دەکەوێت، پێم دەبڕێت دەمبیت
خيرا		باشتر
منها		لەوباخەی کەئێستاهەمە
منقلبا	36	پاشە ڕۆژ، هەمیشەیی
قال		گووتی

له		بۆبێ باوەڕەکە
صاحبه		هاوەڵی بێ باوەڕەکە واتە باوەڕدارەکە بەبێ باوەڕەکەی گوت
وهو		باوەڕدارەکە
يحاوره		گفتوگۆی لەگەڵ بێ باوەڕەکە دەکرد
أكفرت		ئایا بێ باوەڕی، باوەڕت نیە، سپڵەی
بالذى		بەو پەروەردگارەی
خلقك		تۆی ئافراندووە، تۆی دروستکردووە
من		لە
تراب		گری، خۆڵی
ثم		لەپاشان
من		لە
نطفة		دڵۆپەئاوەکی
ثم		لەپاشان
سواك		ڕێکی خستیت
رجلا	37	کردی بەپیاو بەوشێوەیە
لكنا		بەڵا ئەوەندە هەیە من بەپێچەوانەی تۆ

	بیردەکەمەوە
هو	تەنها هەرئەو
الله	پەروەردگارە
ربی	پەروەردگاری منە، پەروەرێنی منە
ولاأشرك	هاوبەشی پەیدا ناکەم
بربی	بۆپەروەردگارم، بۆپەروەرێنم
38 أحدا	هیچ کەسێک ناکەم بەهاوبەش
ولولا	دەبوایە، خۆزگە، خۆزیا
إذ	هەر لەوکاتەی
دخلت	دەچویتە
جنتك	نێو باخەکەت
قلت	گوتبات
ماشاء الله	هەرچی خودا حەزبکات هەرئەو دەبێت
لاقوة	هیچ هێز نیە
إلا	مەگەر، تەنها
بالله	هێزی خودا نەبێ

إن	ئەگەر
ترن	دەتبینی
أنا	من
أقل	کەمتر
منك	لەتۆ
مالا	ماڵوو سامانم هەیە، پارەو پولم هەیە
39 وولد	منداڵم هەیە، ڕۆڵەم هەیە
فعسى	بەشکوم، کێ ناڵێ، نزیکە دوورنیە
ربى	پەروەرێنم
أن	لەمەودوا
يؤتين	پێم ببەخشیت، پێم کەڕەم کات
خيرا	باشتر
من	لە
جنتك	باخی تۆ
وبرسل	پەروەردگارم بنێرێت
عليها	بۆسەر باخی تۆ
حسبانا	هەورە تریشقە

من	لە
السماء	ئاسمانێ
فتصبح	خودا بیگێڕی باخەکەت
صحیدا	بەدەشتایەکی، بەزەویەکی
40 زلقا	ڕووت، بێ باخ، بێ دار بێ سەوزایی
أوبصبح	یان خودا بیگێڕی
ماؤها	تاوی باخەکە
غورا	لەزەوی ڕووبچێیت، نقوم بێت
فلن	هەرگیز
تستطیع	تۆ ناتوانی
له	بۆ ئاویً
41 طلبا	داوای بکەی بی گێڕیەوە
وأحیط	گەمارۆ دلاوە، دەوردراوە
بثمره	بەباخەکەی، میوەجاتەکەی
فأصبح	وای لێهاتبوو
یقلب	بێ باوەڕەکە لێ کی دەدا
كفبه	هەردوو دەستەکانی

على	لەسەر
ما	ئەو ماڵەی
أنفق	مەسروفی كردبوو، خەرجی كردبوو
فيها	لەوباخەی
وهى	ئەو باخە
خاوية	كەوتە خوارەوە
على	لەسەر
عروشها	سەركارەكانی
ويقول	بێ باوەڕەكە دەیگوت
ياليتنى	خۆزگە، هاوار بۆخۆم
لم أشرك	هاوبەشیم دانەنایا
بربى	بۆ پەروەردگارم
42 أحدا	هیچ كەسێك
ولم	نەبوو
تكن	لەپێش دا
له	بۆ ئەوپیاوە

فئة		گرووپێک، دەستەیەک
ينصرونه		هاوکاری بکەن، لەسەری بکەنەوە
من		لە
دون		جگە
الله		پەروەردگاری
وما		نەبوو
كان		لەپێش دا
منتصرا	43	کەسێک هاوکاری بکات، سەری بێخیت
هنالك		لەوشوێنەدا ڕۆژی دوایی
الولاية		سەرکەوتن، سەرپەرشتی کارو باری خەڵکی
لله		هی خودایە
الحق		سەرخستنی ڕاستی
هوخير		تەنها خودا
ثواب		بۆپاداشت کردن
وخير		باشترینیانە
عقبا	44	بۆسزادان

واضرب	تۆ ئەی (محمد) (ص) هەڵدە وبهێنەوە
لهم	بۆ خەڵکی
مثل	نموونەی
الحياة	ژیانی
الدنيا	دونیایێ
كماء	وەكو ئاوێك وایە
أنزلناه	ئێمە دامان بەزاندبێت
من	لە
السماء	ئاسمانێ
فاختلط	تێكەڵ ببی، شین ببی
به	بەهۆی ئەو ئاوەی
نبات	شینای
الأرض	زەویێ
فأصبح	بگەڕێت ئەو شینایانە
هشما	ووشك و ورد، وردو خاش
تذروه	تەرت وبڵاوی بكات

الريح	با، ڕەشە با
وكان	لەپێش دابوو
الله	خودا
على	لەسەر
كل	هەموو
شىء	شتێك
45 مقتدرا	تواناى هەیە
المال	ماڵ
والبنون	منداڵ، ڕۆڵە
زينة	جوانى
الحياة	ژیانى
الدنيا	دوونیایی نیە
والباقيات	ئەو شتانەى كەدەمێنێتەوە
الصالحات	لەكردەوەى چاكەكان
خير	باشترە
عند	لەلاى، لەلایەن
ربك	پەروەرێنى خۆت باشترە لەماڵ ومنداڵ

ثواب		لەرِوی پاداشتەوە
وخير		هەم دیسان باشترە
أملا	46	لەرِووی ئاواتەوە، لەرِووی هیواوە
ويوم		رِۆژی دوایی ئەورِۆژەیە
نسير		لێ دەخورِین بەئاسمانێدا
الجبال		چیایەکان، شاخەکان
وترى		تۆدەبینی ئەی محمد ص
الأرض		زەوی
بارزة		ئاشکرایە، دیارە
وحشرناهم		خەڵکی کۆدەکەینەوە
فلم نغادر		غەدر ناکەین
منهم	47	لەخەڵکی
أحد		هیچ کەسێك
وعرضوا		خەڵك نیشان دەدرێن
على		بۆسەر
ربك		پەروەرێنی خۆت
صفا		پۆل پۆل، بەرِیز

لقد	سوێند بەخودا بەڕاستی
جئتمونا	ئێوە هاتن بۆلای ئێمە، ئێوە گەڕانەوە بۆلای ئێمە
كما	هەروەك، بەوێنەی
خلقناكم	ئێوەمان دروستكرد
أول	یەكەم، كاتی لەدایك بوون
مرة	جار، كەڕەت
بل زعمتم	ئێوە بەدرۆ تێگەیشتن لێك دانەوەتان بەوشێوەیە بوو
ألن	كەلەمەودوا هەرگیز
نجعل	ناگێڕین، دیارناكەین
لكم	بۆئێوە
موعدا 48	كاتێكی دیاریكراو، بەڵێنتان پێ نادەین
ووضع	دەدرێتەوە، دادەندرێت
الكتاب	دەفتەری كردەوەكان
فترى	تۆ ئەبینی ئەی (محمد) (ص)
المجرمين	تاوان باران

مشفقين	دەترسێن
مما	لە ئەو شتەی
فيه	لەناو ئەوشتەدان کەتاوان کردنە
ويقولون	دەڵێن
ياويلتنا	ئەی، هۆهاوار بۆ ئێمە
مال	عەجائیب ئەمە چیە
هذا	بۆ ئەو
الكتاب	دەفتەری کردەوە
لايغادر	خەدر ناکات
صغيرة	نەشتێکی بچوک
ولا كبيرة	نەشتێکی گەورە
إلا	تەنها، مەگەر
أحصاها	سەر ژمێری دەکات
ووجدوا	دەستیان دەکەوێت
ماعلوا	ئەوشتەی ئەنجامیاندایە
حاضرا	لەبەر دەستیان دایە
ولا يظلم	ستەم ناکات

ربك	پەروەرێنت
أحدا 49	لە هیچ کەسێک
وإذ	وەبیره خۆت بهێنەوە ئەی (محمد) (ص) لەودەمەی
قلنا	ئێمە وتمان
للملائكة	بۆ فریشتەکان
اسجدوا	کڕنوش بەرن
لأدم	بۆ پێغەمبەر ئادەم
فسجدوا	ئەوانیش بەکوڕنۆش داکەوتن، سوجدەیان برد
إلا	تەنها، مەگەر
إبليس	شەیتان نەبێت
كان	لەپێش دا شەیتان بوبوو
من	لە
الجن	پەری، جنۆکەبوو
ففسق	دەرچوو، لایدا
عن	لە، دورکەوتەوە لە

أمر	فەرمانی
ربه	خودای خۆی، پەروەرێنی خۆی
أفتتخذونه	ئایا ئێوە شەیتان دەگرن
وذريته	ڕەچەڵەکی وی
أولياء	بەخۆشەویست وسەرپەرشتیکار
من	لە
دوني	جگە لەمن
وهم	لەحاڵێکدا ئەوان
لكم	بۆئێوە
عدو	دوژمنی، سەسختن
بئس	خراپترین
للظالمين	بۆ ستەم کاران
بدلا 50	لەجیاتی خودا دوژمنێکی وەك شەیتان داناوە
ماأشهدتهم	ئامادەم نەکردن نەم کردنە هاوبەشی شەیتان و وەچەکانی
خلق	بۆدروستکردنی

السماوات	ئاسمانەکان و
والأرض	زەوی واتا شەیتان لەدروستکردنیدا بەژداری نەکردووە
ولا	وەنە
خلق	دروستکردنی
أنفسيهم	خودی خۆشیان
وماكنت	نەم کردووە لەپێشیێ دا
متخذ	نەم گرتوە، دام نەنایە
المضلين	ئەوانەی خەڵکی گومڕا دەکەن
51 عضدا	پشتم پێ نەبەستون
ويوم	لەو ڕۆژی
يقول	خودا دەڵێت
نادوا	ئێوە ئەی خەڵکینە بانگ بکەن
شركائي	هاوبەشەکانی من
الذين	ئەو هاوبەشانەی
زعوهم	ئێوە بەدرۆ بەهاوبەشی تێدەگەیشتن
فلم يستجيوا	وەڵا نادەنەوە هاوبەشەکان

بۆخەڵکی		هم
دەگێڕینن		وجعلنا
لەنێوان بێ باوەڕ وهاوبەشەکانیاندا		بينهم
بەهیلاک چوون	52	موبقا
تاوان باران		المجرمون
ئاگری دۆزەخ		النار
دڵنیابوون		فظنوا
بەڕاستی ئەوان		أنهم
دەکەونە ناوئاگری		مواقعوها
وەدەست یان نەکەوت		ولم يجدوا
بۆئەوەی لەئاگریان دوور بخاتەوە		عنها
شوێنێک کەڕووی بۆ وەرچەرخێنن، وەربگێڕن	53	مصرفا
سوێند بەخوا بەڕاستی		لقد
ئێمە وەرمان چەرخاندووە، وەرمان گێڕا		صرفنا
لەناو		في

ئەو	هذا
پەرتووكە، قورئانە	القرءان
بۆخەڵكی	للناس
لە	من
هەموو	كل
نمونان	مثل
لەپێشدا بو بوو	وكان
خەڵكی، مرۆڤ	الإنسان
زیاتری، پتری	أكثر
لەهەموو شتێك	شیء
دەمەقاڵی دەكرد	54 جدلا
هیچ لاری نیە، قەدەغە نییە	ومامنع
بۆخەڵكی	الناس
لەمەودوا	إن
باوەڕبێنێ، باوەڕبێنن	یؤمنوا
لەكاتێكدا، لەودەمەیدا	إذ
هاتەلای خەڵكی	جاءهم

الهدى	ڕێنیشاندەر
ويستخفروا	لاری نییە خەڵك داوای لێخۆشبوون بكات
ربهم	لەپەروەرێنی خۆیان
إلا	تەنیا بەربەست هەرئەوەیە مەگەر بەربەست هەرئەوەیە
أن تأتيهم	بێتەلای ئەوان
سنة	یاسا
الأولين	پێشینەكانی ئەوان
أويأتيهم	یان بێتە ڕێی ئەوان
العذاب	سزای دوارۆژ
قيلا 55	بەچاوی خۆیان ببینن، ڕووبەڕوو
ومانرسل	ئێمە نەمان ناردییە
المرسلين	نێردراوەكان، پێغەمبەران
إلا	تەنیا، مەگەر
مبشرين	موژدەدەرن
ومنذرين	ترسێنەرن

ویجادل	دەمەقاڵێ دەکەن
الذین	ئەوانەی
کفروا	بێ باوەڕن
بالباطل	بەشتی پووچ، بەشتی بێ بنەما
لیدحضوا	بۆئەوەی ئەوان لای ببەن
به	بەهۆی دەمەقاڵێ، بەهۆی مشت ومڕوکێشمە کێشم
الحق	ڕاستی
واتخذوا	ئەوان دەیانگرت
ءایاتی	بەڵگەکانی من
وما	ئەوشتانەی
أنذروا	پێ دەترسێندران
هزوا 56	گاڵتەیان پێ دەکرد، گاڵتەجاری، شۆخی
ومن	جا چ کەسێک
أظلم	ستەم کارترە
ممن	لەئەوکەسەی
ذکر	بیری بخرێتەوە، یادەوری بکرێت

بئايات	بەبەڵگەکانی
ربه	پەروەرێنی خۆی
فأعرض	ئنجا پشتی بکات، پشت بکات
عنها	لەبەڵگەکان
ونسی	لەبیربکات، لەیادبکات
ما	ئەوشتەی
قدمت	پێی خستبو
یداه	هەردوو دەستەکانی
إنا	ئێمە
جعلنا	گێڕامان
علی	لەسەر
قلوبهم	دڵەکانی ئەوان
أکنة	پەردەمان دانابوو، پەردە پۆشمان کردبوو
أن	لەمەودوا
یفقهوه	تێ بگەن، بەهۆیەوە لێ تێ ناگەن
وفی	لەناو

گوێچکەکانیاندا	ءاذانهم
گرانی هەبوو، گوێیان گران بوو بون	وقرا
ئەگەر	وإن
بانگیان بکەیت	تدعهم
بۆلای	إلي
ڕێنمای	الهدى
هەرگیز	فلن
ڕێنمایی وەرناگرن	يهتدوا
لەوکاتەدا، لەودەمەدا	إذا
هەتاهەتای، هەمیشەیی	57 أبدا
پەروەرێنی تۆ	وربك
زۆر لێبوردەیە	الغفور
خاوەنی	ذو
بەزەییە	الحمة
ئەگەر	لو
خودا ئەوان بگرێت، یان بیەوێت	يؤاخذهم

	سزایان بدات
بما	بەهۆی ئەوتاوانانەی
كسبوا	ئەنجامیانداوە، کردوویانە
لعجل	بەدڵنیایەوە پەلەی دەکرد
لهم	بۆئەوان
العذاب	لەسزا داندا
بل	نەهەرێ
لهم	بێگومان بۆئەوان هەیە
موعد	کاتی دیاریکراو
لن	هەرگیز
يجدوا	دەستیان ناکەوێت، چنگیان ناکەوێت
من	لە
دونه	جگە لەخودا
موئلا 58	پەناگە
وتلك	ئەمەیە
القرى	ئاوەدانی
أهلكناهم	لەناومان بردن

لما	لەکاتێکدا
ظلموا	ئەوان ستەمیان دەکرد
وجعلنا	گێڕامان
لعهلكهم	بۆلەناو بردنی ئەوان
موعدا 59	کاتێکی دیاریکراو مان بۆداناون
وإذ	وەبیرەخۆت بهێنەوە ئەی (محمد) لەودەمەی (ص)
قال	گوتی
موسى	پێغەمبەر موسا
لفتاه	بۆبەندەی خۆی کەبەناوی یوشەعی نونی ئەفراێ
لاأبرح	کۆڵنادەم بەردەوام هەر دەڕۆم ڕێگای سەفەر دەگرمە بەر
حتى	تاکو
أبلغ	دەگەمە
مجمع	یەکترگرتنەوەی، پێک گەیشتنی
البحرين	دەریای فارس وەدەریای ڕوم یانیش

	بەیەك گەیشتنی موسا و خدر
أو أمضى	یان دەڕۆم، کۆڵنادەم
60 حقبا	ساڵەهای ساڵ، کاتێکی زۆر
فلما	لەکاتێکدا
بلغ	هەردووکیان گەیشتنە
مجمع	شوێنی یەکتر گرتنی هەردوو دەریاکە
بینهما	لەنێوان هەردووکیاندا
نسیا	هەردووکیان لەبیریان کرد
حوتهما	ماسی هەردووکیان، ماسیەکەیان
فاتخذوا	ماسیەکە گرتیەبەر
سبیله	ڕێگای خۆی
فی	بۆنێو
البحر	دەریا
61 سربا	بەڕێگا گرتنە بەر
فلما	لەکاتێکدا
جاوزا	هەردووکیان پەڕین دووركەوتنەوە لەودەریایە

قال	مووسا گوتی
لفتاه	بۆ خزمەتکاری خۆی
ءايتنا	بۆمان بێنە
غداءونا	خواردەمەنی
لقد	بەڕاستی
لقينا	ئێمە گەیشتین
من	لە
سفرنا	گەشتی ئێمە
هذا	ئەم گەشتەیە
نصبا 62	ماندوو بووین و برسی بووین، هیلاک بووین
قال	خزموت کارەکە گووتی
أرأيت	ئایا نەتبینی ئەی مووسا
إذ	لەودەمەی، لەوکاتەی
أوينا	مابوینەوە
إلي	لەلایەن
الصخرة	بەردەکە ئەوبەردەی تۆ پاڵت پێ دابوو

	نووستبوی
فإني	بەراستی من
نسيت	لەبیرم کرد، لەیادم کرد
الحوت	باسی ماسیەکەت بۆبکەم
وما	نیە
أنسانيه	لەیادی بردمەوە
إلا	مەگەر، تەنها
الشيطان	شەیتان نەبێت
أن	لەمەودوا
أذكره	بۆ ئەوەی باسی بکەم، لەبیرم بێتەوە بێتەوە یادم
واتخذ	ماسی یەکە گرتیەبەر
سبيله	ڕێگای خۆی، ڕێچکەی خۆی
في	بۆنێو
البحر	دەریای
63 عجبا	موسا سەری سوڕما
قال	موسا گوتی

ذلك	زیندوو بوونەوەی ماسی
ما	شتێکە
كنا	ئێمە لەپێشدا
نبغ	بەدوای دادەگەڕاین، هەر ئەوەیە مەبەستمانە
فارتدا	هەردووکیان گەڕانەوە
على	لەسەر
ءاثارهما	شوێنی پێ کانی خۆیاندا
قصصا 64	بەدوای یەکدا ڕۆیشتن
فوجدا	هەردووکیان دیتیانەوە
عبدا	بەندەیەك
من	لە
عبادنا	بەندەکانی ئێمە
ءاتيناه	ئێمە پێمان بەخشیبوو بەوبەندەیە
رحمة	بەزەیی خودا، وەحی وپێغەمبەرایەتی
من	لە
عندنا	لایەن خۆمانەوە

وعلمناه	فێری ئەو بەندەیەمان کردبوو
من	لە
لدنا	لایەن خۆمانەوە، بەزانستێکی تایبەت
65 علما	زانست، زانستی تایبەت
قال	گوتی
له	بۆ بەندەچاکەکە، بۆپیاوە چاکەکە
موسى	پێغەمبەر موسا
هل	ئایا
أتبعك	بەدوات بکەوم، شوێنت بکەوم
على	بۆئەوەی، لەسەر ئەوەی
أن	لەمەودوا
تعلمن	فێرم بکەیت زانست و زانیاری شارەزام بکەیت
مما	لەئەو شتەی
66 علمت	فێری تۆ کرایە، زانیاریت هەیە
رشدا	ڕێگای چاکە پێ بدۆزیتەوە
قال	پیاوە چاکەکە گوتی

بەڕاستی تۆ ئەی مووسا	إنك
هەرگیز	لن
ناتوانیت، توانای ئەوت نیە	تسطيع
لەگەڵ مندا	67 معى
ئارام بگریت	صبرا
جا چۆن	وكيف
ئارام دەگرێت	تصبر
لەسەر	على
شتێکی	ما
گەماڕۆت نەداوە، دەووروەت نەداوە	لم تحط
بەوشتەی	به
پسپۆڕیت تێدا نیە	68 خبرا
مووسا گووتی	قال
لەمەودوا تۆمنت دەست دەکەوێت	ستجدنى
ئەگەر	إن
حەزبکات، بیوێت	شاء
خودا	الله

صابرا		ئارام دەگرم
ولا		وەنە
أعصى		سەرپێچی دەکەم
لك		بۆتۆ
أمرا	69	هیچ فەرمانێك
قال		پیاوە چاکەکە گوتی
فإن		ئەگەر
اتبعتنى		بەدوای من داکەوتی، شوێنم کەوتیت
فلا		نەکەیت
تسألنى		پرسیارم لێ بکەیت
عن		سەبارەت، دەربارەی
شىء		هیچ شتێك
حتى		تاکوو
أحدث		خۆم باسی دەکەم
لك		بۆتۆ
منه		لەوشتەی
ذكرا	70	بەشێنەی بۆت باس دەکەم

فانطقا	هەردووكیان ڕۆیشتن موسا و خدر
حتى	تاكوو
إذا	كاتێك
ركبا	هەردووكیان سوار بوون
في	لەنێو
السفيئة	كەشتی ،كەشتیەكی
خرقها	پیاوەچاكەكە كەشتی كون كرد
قال	مووسا گووتی
أخرقتها	ئایا كەشتی كون دەكەین ؟
لتخرق	بۆئەوەی تۆ بخنكێنی
أهلها	ئەو خەڵكەی لەنێوی دایە
لقد	بەڕاستی
جئت	كردت، ئەنجامتدا
شيئا	شتێكی
إقرا 71	خراپ كارێكی نارەوا، نابووت
قال	پیاوەچاكەكە گووتی
ألم	ئەی

أقل	ئەم گووت
إنك	بەڕاستی تۆ
لن	هەرگیز
تستطيع	ناتوانی
معی	لەگەڵ مندا
72 صبرا	ئارام بگریت
قال	مووسا گووتی
لاتؤاخذنی	لێم مەگرە، لێم ببورە
بما	بەهۆی ئەوشتەی
نسيت	لەیادم کرد، لەبیرم کرد
ولا	وەنەکەیت
ترهقنی	زانیاریەکەم لەسەر قورس مەکە
من	لە
أمری	کاری مندا، کەدەمەوێت فێری ببم
73 عسرا	تەنگەتاوم مەکە، لێم توند مەکە
فانطلقا	هەردووکیان ڕۆیشتن
حتی	تاکوو

إذا	کاتێک
لقيا	گەیشتنە، هەردووک گەیشتن
غلاما	بەمنداڵێک
فقتله	خدر منداڵەکەی کوشت
قال	مووسا گووتی
أقتلت	چیت کرد، ئایا کوشتت
نفسا	دەروونێک، مرۆڤێک
زكية	پاک لەگوناهو تاوان
بغير	جگە لەوەی، بەبێ ئەوەی
نفس	کەسی کوشتبی
لقد	بەڕاستی
جئت	ئەنجام تدا
شيئا 74	کارێکی، شتێکی
نكرا	ناڕەوا، ناپەسەند، ناڕێک، نابووت
قال	حەزرەتی خدر گووتی
ألم	ئەی
أقل	نەم گوت

بەتۆ	لك
بەڕاستی	إنك
هەرگیز	لن
ناتوانیت	تستطيع
لەگەڵ مندا	معي
ئارام بگریت	75 صبرا
ئەگەر لەمەودوا	إن
پرسیارم لێکردی	سألتك
سەبارەت، دەربارەی	عن
هەر شتێک، هەر ڕووداوێک	شيء
لەدوای ئەوە	بعدها
مەم کە بەهاوڕێی خۆت	فلا تصاحبني
بەڕاستی گەیشتیت	قد بلغت
لە	من
لایەن منەوە	لدني
بیانوو، خۆم بیانووم دا بەدەستی تۆ	76 عذرا
هەردووکیان ڕۆیشتن	فانطلقا

حتى	تاكوو
إذا	کاتێک
أتيا	هەردووکیان چوونە
أهل	لای خەڵکی
قرية	ئاوەدانیەکی
استطعما	هەردووکیان داوای خواردنیان کرد
أهلها	لەخەڵکی ئاوایی
فأبوا	خەڵکەکە مانیع بوون
أن يضيفوهما	میوان داریان بکەن
فوجدا	هەردووکیان دەستیان کەوت، بینییان
فيها	لەوئاوەدانیە
جدارا	دیوارەک
يريد	دەیویست
أن ينقض	بڕوخێ، بکەوێ، هەڵبوەشێتەوە
فأقامه	خدر دیوارەکەی چاک کردەوە
قال	مووسا گووتی
لو	ئەگەر

شئت		حەزبکەیت، بتویستبایە
لتخذن		وەردەگریت، وەرت دەگرت، دەتستاند
عليه		لەسەر چاکردنەوەی دیوارەکە
أجرا	77	پاداشت، کرێ
قال		خدر گووتی
هذا		ئەمە، ئالێرەدا، سنوری
فراق		لێک جیابوونەوەی، لێک ترازانی
بيني		نێوان من و
وبينك		نێوان تۆیە
سأنبئك		لەمەودوا پێت ڕادەگەینم
بتأويل		بەلێک دانەوەی
ما		ئەوشتەی
لم تستطيع		توانات نەبوو
عليه		لەسەر ئەوشتەی
صبرا	78	ئارام بگریت
أما		ئەو، بۆدابەشکردن بەکار دەهێنرێت

السفينة	کەشتیەکە، ئەوکەشتیەی سواری بووین وەعەیبدارم کرد
فكانت	لەپێش دا بوو بوو
لمساكين	هی هەندێک هەژاران بوو
يعملون	کاریان دەکرد، کارکەر بوون
فى	لەنێو
البحر	دەریادا
فأردت	ویستم، خواستم، نیازم وابوو
أن	لەمەودوا
أعيبها	عەیب داری بکەم
وكان	هەبوو، لەپێشدا
وراءهم	لەدوای ئەوان
ملك	پادشایەک، دەسەڵات دارێک
يأخذ	دەیبرد، زەوتی دەکرد دەیستاند، بۆسوغرەی دەبرد
كل	هەموو
سفينة	کەشتیەک

غصبا	79	زەوتی دەكرد ولێیان دەستاند
وأما		بۆ بەشكردن ورِیزكردن بەكاردێت
الغلام		ئەی منداڵەكە
فكان		لەپێشدا بوو بوو
أبوه		دایك وباوكی ئەو منداڵە
مؤمنين		برِواداربوون
فخشينا		ئێمە ترساین، مەترسیمان هەبوو
أن		لەمەودوا
يرهقهما		پێش چاوی دایك وباوكی خۆی داپۆشی
طغيانا		بەهۆی سەركەشی ولارێیەوە
وكفرا	80	بەهۆی بێ باوەرِیەوە
فأردنا		ئینجا ویستمان
أن		لەمەودوا
يبدلهما		ببەخشینە دایك وباوكی لەجیاتی ئەومنداڵە
ربهما		پەروەرێنی دایك وباوكیان
خيرا		منداڵێكی باشتر، چاكتر نەجیب تر

منه	لەومنداڵەی کەکوشتم، لەناوم برد
زكاة	منداڵێکی بێ گوناه دوور لەڕەوشتی خراپ
وأمرب	نزيک تر
رحما 81	لەڕووی بەزەیی وسۆزەوە
وأما	بۆڕیزبەندی نموونەکان بەکاردێت
الجدار	ئەی دیوارەکە
فكان	لەپێشدا بو بوو
لغلا مين	هی دوومندالٚ بوو، هی دوومنداڵان بوو
يتيمين	دوومندالٚی بێ باوک
فى	لەنێو
المدينة	شاریدا
وكان	لەپێشدا هەبوو
تحته	لەژێر ئەو دیوارە
كنز	خەزێنەیەک
لهما	بۆ ئەو دوو منداڵە
وكان	لەپێشدا هەبوو

أبوهما	باوکی ئەو دوومنداڵانە
صالحا	پیاو چاك بوو
فأراد	ویستی، نیازی وابوو
ربك	پەروەرێنی تۆ
أن	لەمەودوا
يبلغا	دروست ببن هەردوومنداڵ پێبگەن، چاویان لەبەر دەستی کەس نەبیت
أسدهما	زۆربەتوانا بن، بەهێز ببن
ويستخرجا	هەردووك منداڵ دەربێنن
كنزهما	خەزێنەی خۆیان
رحمة	ڕەحم وبەزەیی بوو لەهەرسێ ڕووداوەکە
من	لەلایەن
ربك	پەروەرێنی تۆ
ومافعلته	ئەوەی ئەنجامم دا خۆت بینیت
عن أمري	هەر لەخۆوە ئەنجامم نەدا
ذلك	لەو لێکدانەوەیەی بۆتم کرد لەهەر سێ

	ڕووداوەکە
تأويل	لێک دانەوەی
ما	ئەوشتانە بوو کە
لم تسطع	تۆ نەتدەتوانی
عليه	لەسەر ئەوشتەی
82 صبرا	ئارام بگریت
ويسألونك	پرسیارت لێ ئەکەن ئەی (محمد)(ص)
عن	سەبارەت بە، دەربارەی
ذی القرنين	ئەسکندەری ڕۆمی
قل	بڵێ ئەی (محمد) (ص)
سأتلوا	لەمەودوا دەخوێنمەوە
عليكم	بەسەر ئێوەدا
منه	سەبارەت بەئەسکەندەری ڕۆمی
83 ذكرا	بس وخواسی ئەسکەندەری ڕۆمی
إنا	ئێمە
مكنا	پێمان بەخشی بوو، دەسەڵا تمان پێدابوو

له	بۆ ئەسکەندەری ڕۆمی
فی	لەسەر
الأرض	زەویدا
وءاتینا	پێمان دابوو، پێمان بەخشی بوو
من	له
کل	هەر، هەموو
شیء	شتێك
سببا 84	هۆکارمان پێ بەخشی بوو
فإتبع	ئەسکەندەر بەدوای
سببا 85	هۆکارەکە دەگەڕا
حتی	تاکوو
إذا	لەوکاتەی، لەودەمەی
بلغ	گەیشتە
مغرب	جێگای ئاوا بوونی
الشمس	ڕۆژێ
وجدها	دەستی کەوت ڕۆژ، ڕۆژی بینی
تغریب	ئاوا دەبوو

فی	لەنێو
عین	گۆمێکی، گۆمەئاوێکی
حمئة	قوڕاودا، شێلو
ووجد	دەستی کەوت، بینی
عندها	لەلایەن ئەوگۆمە ئاوەی
قوما	خەڵکێک
قلنا	گوتمان، خودا پێی گووت
یا	ئەی، هۆ
ذا القرنین	ئەسکەندەری ڕۆمی
إما	یان
أن	لەمەودوا
تغذب	سزایان بدە، ئەوگەلە
وإما	یانیش
أن تتغذ	بگرەبەر، بەکاربهێنە
فیهم	سەبارەت بەوان
86 حسنا	چاکەیان لەگەڵ دا بکە، ڕێنماییان بکە
قال	ئەسکەندەر گووتی

أما	بۆدابەشکردن بەکاردێت
من	پۆلێنیان دەکەم هەرکەسێک
ظلم	ستەم بکات
فسوف	لەمەوودوا
نعذبه	ئێمە سزای ئەوکەسە دەدەین
ثم	لەپاشان
يريد	دەیگێڕیتەوە، دەگەڕێتەوە
إلي	بۆلای
ربه	پەروەردگاری خۆی
فيعذبه	خودا سزای دەدا
عذابا	بەسزایەکی
نكرا 78	ناخۆش
وأمامن	بەشی دووەمیان هەرکەسێک
وعمل	کردەوەی
صالحا	چاکی کرد
فله	بۆئەوکەسە لەهەردوو دونیادا
جزاء	پاداشتی دەدرێتەوە

بەپاداشتی هەرەچاکە		الحسنى
لەمەودوا پێی دەڵێین		وسنقول
بۆئەوکەسەی کردەوەی چاک دەکات		له
له		من
فەرمانەکانی ئێوە، یاساکانی ئێمە		أمرنا
کاری ئاسانی پێ دەسپێرین	88	يسرا
لەپاشان		ثم
ئەسکەندەر بەدوای		أتبع
هۆکار داگەڕا	89	سببا
تاکوو		حتى
کاتێک، دەمێک		إذا
گەیشتە		بلغ
جێگای هەڵاتنی		مطلع
ڕۆژی		الشمس
ڕۆژی بینی		وجدها
هەڵدات		تطلع
لەسەر		على

قوم	خەڵکێکی
لم نجعل	نەمان گێڕا بوو
لهم	بۆ ئەوگەلەی
من	لە
دونها	جگە لەرۆژی
سترا 90	شتێ نەبوو داپۆشن، واتە بەرۆژ دا دەپۆشران
كذلك	ئا بەوشێوەیە
وقد	بەڕاستی
أحطنا	گەمارۆمان دابوو، دەوورمان دابوو
بما	بەوشتەی
لديه	لەبەردەستی دایە
خبرا 91	پسپۆڕی، لێزانین، شارەزای
ثم	لەپاشان
أتبع	ئەسکەندەر بەدوای
سببا 92	هۆکار دەگەڕ
حتى	تاکوو

إذا	کاتێک
بلغ	گەیشتە
بين	نێوان
السدين	دووچیا
وجد	دەستی کەوت، چنگی کەوت بینی
من	لە
دونهما	خوارووی ئەو دووچیایانە
قوما	گەلێک، خەڵکێک
لايكادون	نزیک نەبوون
يفقهون	تێ بگەن
قولا 93	لەقسان
قالوا	خەڵکەکە گووتیان
يا	ئەی، هۆ
ذا لقرنين	ئەسکەندەر
إن	بەڕاستی
يأجوج ومأجوج	یەئجوجو مەئجوج
مفسدون	خراپەکاری دەکەن، گەندەڵکاری

دەکەن	
لەسەر	فى
زەوی ئێمە دا	الأرض
ئایا	فهل
دانەنێین، بگێڕین، دابنێین، کۆبکەینەوە	نجعل
بۆتۆ ئەی ئەسکەندەر	لك
خەرجی پارەو پولی، مەسڕوفی	خرجا
لەسەر ئەوەی	على
لەمەوودوا	أن
تۆبگێڕی، دروست بکەیت، دابنێیت	تجعل
لەنێوان ئێمە و	بيننا
لەنێوان ئەواندا	94 وبينهم
بەربەست	سدا
ئەسکەندەر گووتی	قال
ئەوشتەی	ما
بەمن دراوە	مكنى
لەوشتەی دا	فيه

ربی	پەروەردگاری من باشتر لەپارە وسامانی ئێوە بەمنی داوە
خیر	باشترە
فأعینونی	ئێوە هاوکاری من بکەن
بقوة	بەهێزی خۆتان
أجعل	دروست دەکەم، دەگێڕم دردەنێم
بینکم	لەنێوان ئێوە و
وبینهم	لەنێوان ئەواندا
95 ردما	شتێکی پۆلاین، باشتر لەوەی ئێوە داوای دەکەن
ءاتونی	بۆم بێنن
زبر	پارچەینە گەورە
الحدید	لە ئاسن
حتی	تاکوو
إذا	لەکاتێکدا
ساوی	پڕی کرد
بین	نێوان

الصدفين	ئەو دووچیایە لەپارچەئاسنی گەورە وزەبەلاح
قال	ئەسکەندەر گووتی
انفخوا	ئێوە فووبکەن
حتى	تاکوو
إذا	کاتێك
جعله	ئەوەی فووی لێ کردووە کردی بە
نارا	ئاگر
قال	ئەسکەندەر گووتی
ءاتوني	مزێکی تواوەم بۆبێنن مزێکی
أفرغ	برێژم
عليه	بەسەری دا
قطرا 96	مزی تواوە
فما استطاعوا	نەیان توانی، یەئجوج ومەئجوج
أن يظهروه	سەربکەون بەسەر ئەو بەربەستە
وما استطاعوا	نەشیان دەتوانی
له نقبا 97	بۆ ئەو بەربەستە ئەوبەربەستە کون

	بکەن
قال	ئەسکەندەر گووتی

هذا	ئەو هێزو وتوانایە بۆدروستکردنی بەربەستی
رحمة	بەزەییە
من	لەلایەن
ربى	پەروەردگارم، پەروەرێنم
فإذا	هەرکاتێک
جاء	هات
وعد	بەڵێنی
ربى	پەروەرێنم، خودا
جعله	دەی گێڕین
ذكاء	نای هێڵێت
وكان وعد	لەپێشدا بەڵێنی
ربى حقا 98	پەروەردگارم ڕاستەقینەیە
وتركنا	گێڕامان، وازمان لیَ هێناون

هەندێك لەیەئجوج ومەئجوج		بعضهم
لەورۆژەی كەدێنەدەرێ		يومئذ
شەپۆلێ دەكەن پاڵ پێكەوە دەنێن		يموج
لەنێو		فى
هەندێك دا		بعض
فودەكرێت		ونفخ
لەنێو		فى
كەڕانای، بۆق		الصور
ئێمە ئەوان كۆدەكەینەوە بۆلێ پرسینەوە		فجمعناهم
بۆكۆكردنەوە	99	جمعا
دۆزەخ		جهنم
لەڕۆژی دوایی		يومئذ
بۆبێ باوەڕەكان		للكافرين
وەك وپیشانگایەك	100	عرضا
ئەوانەی		الذين
لەپێشدا بوون		كانت

أعينهم	چاوەکانیان
فى	لەنێوان
غطاء	جۆرێکێک دابوون، پەرۆکێک دابوون
عن	دەربارەی
ذكرى	یادی من، کەقورئانە
وكانوا	لوپێشدا ئەوان بوون
لا يستطيعون	توانای ئەوەیان نەبوو
سمعا 101	گوێ لەقسەکانی من بگرن
أفحسب	ئایا واگومان دەبەن
الذين	ئەوانەی
كفروا	بێ باوەڕن
أن	لەمەوودوا
يتخذوا	بپەرستن
عبادى	بەندەکانی من
من	لە
دونى	جگە لەمن
أولياء	بیان کەن بەخۆشەویستی

	وسەرپەرشتكارى خۆيان
إنا	ئێمە
أعتدنا	ئامادەمان كردبوو
جهنم	دۆزەخ
للكافرين	بۆبێ باوەڕەكان، بۆبێ باوەڕان
102 نزلا	دەچنەخوارێ، دەبنەميوانى دادەبەزنە ناوى
قل	بڵێ ئەى (محمد) (ص)
هل	ئايا
ننبئكم	پێتان ڕابگەينم
بالأخسرين	بەوانەى زەرەر مەندن
103 أعمالا	لەڕووى كردە وە وە
الذين	ئەوانەى
ضل	بەفيرۆيان داوە
سعيهم	هەوڵ وكۆششى خۆيان
فى	لەنێو
الحياة	ژيانى
الدنيا	دونيايێ

وهم	لەحاڵێکدا ئەوان
يحسبون	واتێ دەگەیشتن
أنهم	بەڕاستی ئەوان
يحسنون	باشیان دەکرد، چاك بوون
صنعا 104	کاری باشیان دەکرد
أولئك	ئائەم جۆرە کەسانە
الذين	ئەوانەی
كفروا	کەبێ باوەڕن
بئايات	بەبەڵگەمانی
ربهم	پەروەرێنی خۆیان
ولقائه	بەگەیشتن بەڕۆژی دوایی
فحطبت	سڕانەوە، ڕەشبوونەوە
أعمالهم	کردەوەکانیان
فلا نقيم	ئێمە دانانێین، قیامەتیان بۆدانانێین
لهم	بۆئەوانە
يوم	لەڕۆژێ
القيامة	دوایی

وزنا	105	پێوەریان بۆ دانانێین
ذلك		ئەمەیە
جزاؤهم		پاداشتیان
جهنم		دۆزەخە
بما		بەهۆی ئەوشتەی
كفروا		بێ باوەڕبوون
واتخذوا		بەهۆی ئەوەی دەیانگرتەبەر
ءاياتى		بەڵگەکانی ئێمە
ورسلى		نێردراوەکانم ، پێغەمبەران
هزوا	106	گاڵتەجارییان پێ دەکرد
إن		بەڕاستی
الذين		ئەوانەی
ءامنوا		باوەڕدارن
وعملوا		کردەوەی
الصالحات		چاك ئەنجام دەدەن
كانت		بوونی هەیە
لهم		بۆ ئەوجۆرەکەسانە

جنات	باخەکان، چەندین باخ
الفردوس	بەرزترین پلەکانی بەهەشتە بەنێوی فیردەوسە
107 نزلا	دەبنە میوانی ئەو باخ وباخاتانە
فيها	لەنێو باخ وباخاتی بەهەشت
لايبغون	ئەیانەوێ لەوێش بگوازرێنەوە
108 عنها	لەو باخانە
حولا	بۆشوێنێکی دیکە
قل	بڵێ ئەی (محمد) (ص)
لو	ئەگەر
كان	لەپێشدا بوو
البحر	هەموو دەریاکان
مدادا	بەدرێژی بکەیتە مەرکەب
لكلمات	بۆ وشەکانی بۆزانستی
ربی	پەروەردگاری من، پەروەرێنی من
لنفد	دەبڕێت، کۆتای دێت، نامێنێ، خەڵاس دەبێت

البحر	هەموو دەریاکانی دوونیا
قبل	بەرلەوەی، پێش ئەوەی
أن	لەمەوودوا
تنفد	دەبڕێت، ببڕێت
كلمات	وشەکانی، زانستی
ربى	پەروەرێنی من
ولو	ئەگەر
جئنا	بهێنین
بمثله	بەوێنەی ئەو دەریایانەش
109 مددا	زیادە وهاوکاری بۆئی پێشوو
قل	پێیاتن بڵێ ئەی (محمد) (ص)
إنما	بەڕاستی نیە
أنا	من
بشد	تەنیا مرۆڤێکم، ئادەمیزادێکم
مثلكم	بەوێنەی ئێوە
يوحى	نیگا دەهێنێت پەروەردگارم
إلي	بۆلای من

أنما	بەڕاستی نیە
إلهكم	پەرستراوی ئێوە، خودای ئێوە
إله	تەنیا پەرستراوێکی
واحد	تاقانەیە، یەک دانەیە
فمن	لەکۆتاییدا، کەواتە هەرچ کەسێک
كان	لەپێشدا، بوو
يرجو	ئومێدی هەبێت، هیوای وابێت
لقاء	بگات بەدیداری
ربه	پەروەرێنی خۆی
فليعمل	با ئەنجام بدات، بابیکات نەوەستیت
عملا	کردەوەیەکی
صالحا	چاک وباش
ولايشرك	باهاوبەش پەیدا نەکات
بعبادة	سەبارەت بەخوا پەرستی
ربه	پەروەرێنی خۆی
110 أحد	هیچ کەس نەکاتە هاوبەشی خودا لەپەرستندا

ئامادەکردنی : ئەنجام سەردار

لەلایەن : مامۆستارقیب رسول